

Olsztyn, dnia 18 maja 2017 r.

PS-VI.431.1.8.2017.ICH

Pani
Danuta Karczewska
Dyrektor Rodzinnego Domu Dziecka
w Lidzbarku Warmińskim

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr FK-VI.0030.202.2017 z dnia 21 marca 2017 roku /**akta kontroli str. 1/** zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Izabela Chowańska – główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
 2. Agnieszka Pastuła – główny specjalista,
- przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Rodzinnym Domu Dziecka w Lidzbarku Warmińskim. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 28 marca 2017r. i zakończono w dniu 31 marca 2017r. Przedmiotem kontroli była ocena stanu przestrzegania praw dziecka, w świetle przepisów:

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2016 poz. 575), zwanej dalej ustawą,
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720), zwanego dalej rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto skrótów:

1. Placówka / Dom – co oznacza: Rodzinny Dom Dziecka w Lidzbarku Warmińskim, ul. Wyszyńskiego 29A,
2. Dyrektor / Dyrektor Placówki / Dyrektor Domu – co oznacza: dyrektora Rodzinnego Domu Dziecka w Lidzbarku Warmińskim, panią Danutę Karczewską,
3. Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Rodzinnego Domu Dziecka w Lidzbarku Warmińskim.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia jej zakończenia i przeprowadzono ją w obecności pani Danuty Karczewskiej – prowadzącej Placówkę, w oparciu o analizę prowadzonej w Placówce dokumentacji oraz informacje przekazane bezpośrednio, także przez wychowanków Domu. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w rejestrze prowadzonym przez kontrolowaną jednostkę. Działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie**.

1. Ustalenia dotyczące organizacji Placówki:

Rodzinny Dom Dziecka w Lidzbarku Warmińskim jest publiczną całodobową placówką opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego, przeznaczoną dla 6 wychowanków, prowadzoną przez Powiat Lidzbarski. W dniu podjęcia czynności kontrolnych w placówce umieszczonych było 5 wychowanków w wieku:

- [REDACTED] – 16 miesięcy,
- [REDACTED] – 9 lat
- [REDACTED] – 12 lat,
- [REDACTED] – 16 lat.
- [REDACTED] 17 lat.

Dokumentem regulującym pracę Domu jest *Regulamin Organizacyjny Rodzinnego Domu Dziecka w Lidzbarku Warmińskim*, przyjęty Uchwałą Nr OR.0025.179.2013 Zarządu Powiatu Lidzbarskiego, z dnia 23 stycznia 2013 roku /**akta kontroli str. 2-4.**

2. Ustalenia dotyczące przestrzegania w Placówce praw dziecka:

W ramach postępowania kontrolnego przeprowadzono indywidualne rozmowy z obecnymi w Domu wychowankami, na temat przestrzegania praw dziecka, ich pobytu oraz warunków jakie oferuje Placówka. Rozmowy kierowane przeprowadzono z trojgiem wychowanków, z dwoma nie rozmawiano z uwagi na:

- wiek (16 miesięcy),
- pobyt wychowanka w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Wyniki rozmów kierowanych spisane zostały przez kontrolujących i stanowią **akta kontroli str. 5-27.**

W grupie pytań dotyczących **prawa do wychowania w rodzinie**, rozumianego tu jako prawo do utrzymywania więzi i kontaktów z bliskimi żadne z dzieci nie wskazało aby Placówka ograniczała mu kontakty z rodziną lub osobami bliskimi. Wszyscy wychowankowie wskazali, że bliscy mogą ich odwiedzać w Placówce.

W grupie pytań dotyczących **prawa do wyrażania własnych poglądów i przekonań**, rozumianych jako zapewnienie możliwości swobodnego wypowiadania się, respektowanie prawa do swobody myśli, sumienia i wyznania, wszyscy wychowankowie wskazali, że mogą swobodnie wyrażać własne poglądy w sprawach ich dotyczących. Wszyscy stwierdzili, że brane jest pod uwagę ich zdanie w kwestiach związanych z ich przyszłością. Żaden z wychowanków nie wskazał na trudności w realizowaniu praktyk religijnych, kulturowych czy językowych.

W grupie pytań **dotyczących prawa do prywatności**, rozumianego jako zapewnienie ochrony przeciwko bezprawnej ingerencji w sferę rodzinnego i prywatnego życia dziecka, jego korespondencję, ochrony przeciw zamachom na jego honor i reputację, znalazły się między innymi pytania o kontrolę rzeczy osobistych, kontrolę korespondencji, sms-ów, poczty elektronicznej. Żadne z dzieci nie wskazało na nieprawidłowości w tym zakresie. Jedno dziecko wskazało natomiast, iż opiekunowie nie zawsze pukają przed wejściem do pokoju, ale też zwykle drzwi do jego pokoju są otwarte. Oprócz tego opiekunowie wchodzi do łazienki w czasie, kiedy ono z niej korzysta. Powyższe na bieżąco wyjaśniono z prowadzącą Placówkę. Jak zeznała, uniemożliwienie dziecku zamykania się w łazience czy swoim pokoju wynika z jej troski o bezpieczeństwo dziecka z zaburzeniami emocjonalnymi.

W tej grupie praw pytano również o to, z kim dziecko może porozmawiać o swoich sprawach intymnych, osobistych. Wychowankowie wskazywali tu zarówno „ciocię” i „wujka”, tj. prowadzących Placówkę. Żadne z dzieci nie wskazało aby pracownicy opowiadali niepowołanym osobom o ich sytuacji rodzinnej lub obraźliwie komentowali ich pochodzenie.

W grupie pytań dotyczących **prawa do informacji**, rozumianego jako zapewnienie dostępu do informacji i materiałów pochodzących z różnych źródeł, a w szczególności do tych, które mają na uwadze jego dobro, wychowankowie nie wskazali nieprawidłowości w jego realizacji. Wszyscy mają dostęp do prasy, mediów, książek, Internetu.

W grupie pytań dotyczących **prawa do nauki**, rozumianego jako zapewnienie dzieciom możliwości kształcenia na każdym poziomie oraz udzielania pomocy w nauce, dzieci nie wskazały nieprawidłowości w jego realizacji. Wychowankowie realizują obowiązek szkolny w:

- szkole podstawowej – 2 dzieci
- w gimnazjum – 1 wychowanek
- w technikum hotelarskim – 1 wychowanka.

Wszyscy stwierdzili, że uzyskują pomoc w odrabianiu lekcji gdy jej potrzebują, mają możliwość korzystania z korepetycji, gdyby zachodziła taka konieczność. Dzieci wskazały, że w wolnym czasie jeżdżą nad jezioro, do kina, na basen, chodzą na spacer, bawią się na podwórku, mogą robić co same zechcą. Wychowankowie przyznali, że prowadzący Placówkę wspierają ich w rozwijaniu zainteresowań, pasji i talentów.

W grupie pytań dotyczących **prawa do ochrony zdrowia**, rozumianego jako zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej, udzielanie koniecznej pomocy, zapewnienie dostępu do oświaty zdrowotnej i profilaktyki, wychowankowie nie wskazali nieprawidłowości w jego realizacji. Stwierdzili, że są dobrze „zaopiekowani” w trakcie choroby, wszystkie zalecenia lekarskie są realizowane. Żadne z dzieci nie wskazało też aby w jego obecności któryś z opiekunów palił papierosa. Nie potwierdziły stosowania przez wychowawców praktyki podawania leków psychotropowych w celu wyciszenia agresywnego czy pobudzonego wychowanka.

W grupie pytań dotyczących **prawa do godziwych warunków socjalnych**, rozumianego jako zapewnienie warunków i zasobów bytowych, zabezpieczenie w odzież, wyżywienie, środki higieny a także kwotę pieniężną do własnego dysponowania, wychowankowie nie zgłosili żadnych krytycznych uwag. Bardzo dobrze ocenili jakość i ilość wyżywienia, zabezpieczenie w odzież i obuwie. Wychowankowie stwierdzili, że nie brakuje im kosmetyków ani środków higienicznych. Wszystkie dzieci znają zasady przyznawania kwoty pieniężnej do własnego dysponowania (tzw. kieszonkowego), swobodnie mogą nią dysponować, otrzymują ją regularnie. W rozmowach z kontrolującymi wskazali też, że zarówno o wysokości kieszonkowego jak i jego ewentualnym obniżeniu decydują głównie opiekunowie, przy czym jest to z nimi omawiane.

Kontrolujący sprawdzili dokumentację z ostatniego półrocza dotyczącą kieszonkowego, z której wynika, że dzieci kwitują własnoręcznie odbiór kwoty do własnego dysponowania, a ich wysokość zgodna jest zapisami art. § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia.

W kategorii pytań dotyczących **prawa do ochrony przed przemocą, poniżającym traktowaniem, wyzyskiem i zaniedbaniem**, rozumianego jako zapewnienie ochrony przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdą, zaniedbaniem lub złym

traktowaniem, kontrolujący podjęli kwestię stosowania kar i nagród, traktowania wychowanków, pomocy w rozwiązywaniu sporów. Wychowankowie stwierdzili, że zostali zapoznani z prawami i obowiązkami wychowanków Domu, wszyscy znają swoje prawa i obowiązki oraz panujące w domu zasady, albowiem są one spisane i przyklejone magnesami do lodówki a także często na ten temat wspólnie rozmawiają. W katalogu najczęściej stosowanych w Placówce kar wymienili:

- zakaz oglądania telewizji – 2 dzieci
- zakaz korzystania z komputera – 2 dzieci,
- zakaz wyjścia na podwórko – 2 dzieci

Jedno z dzieci stwierdziło, że nie doświadczyło żadnej kary. Wszystkie dzieci stwierdziły, że nie stosuje się kary polegającej na zakazie wyjazdu do domu czy spotkania z rodziną. W katalogu najczęściej stosowanych nagród wychowankowie wymienili:

- podwyższone kieszonkowe,
- wyjazd na dodatkowe zakupy,
- słodycze, lody,
- wyjazd na wycieczkę,
- nagrody rzeczowe – rower, telefon, laptop.

Z przeprowadzonych rozmów wynika, że wychowankom nie zdarzyła się sytuacja aby zostali poniżeni przez opiekunów. Wszyscy wychowankowie stwierdzili, że wychowawcy zawsze reagują na użycie przemocy lub bójki pomiędzy wychowankami, a zapytani o to, czy i jak pomagają rozwiązywać spory i kłótnie pomiędzy wychowankami wskazali, że opiekunowie rozmawiają z nimi, tłumaczą, próbują uspokajać, czasami każą iść do swojego pokoju, czasami są kary. Zapytani natomiast o pomoc w rozwiązywaniu sporów pomiędzy wychowankami a opiekunami wszyscy stwierdzili, że nie było takich sytuacji.

W tej grupie praw kontrolujący zapytali każde dziecko także o to, czy kiedykolwiek zostało uderzone przez opiekuna. Żaden z wychowanków nie powiedział, że był kiedykolwiek uderzony przez „ciocię” lub „wujka”.

Dodatkowo wychowankowie zapytani zostali także o:

- prace, jakie dzieci wykonują w Placówce – i tu wskazały na sprzątanie swoich pokoi, odrabianie lekcji, pomoc w domu, pomoc przy przygotowywaniu posiłków, itp.;
- pozostawianie dzieci bez opieki – wszystkie dzieci zgodnie odpowiedziały, że nie było sytuacji aby w Domu nie było opiekunów;
- możliwości pozostania w Placówce po osiągnięciu pełnoletności – jedna wychowanka stwierdziła, że zna warunki, jakie musi spełnić aby pozostać w Placówce, pozostałych obecnych w Placówce wychowanków to pytanie nie dotyczyło ze względu na wiek.

Poza wyżej omówionymi zagadnieniami, dzieci nie zgłosiły innych istotnych spraw lub problemów.

3. Pozostałe ustalenia

Ustalono, że w Rodzinnym Domu Dziecka w Lidzbarku Warmińskim prowadzi się dokumentację indywidualną dziecka, o której mowa w § 17 ust. 2 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, to jest plany pomocy dziecku oraz regularnie wypełniane karty pobytu.

W toku oględzin stwierdzono, że dzieci posiadają zindywidualizowane miejsca do spania

i nauki. Wychowankom zapewniono także miejsce do przygotowywania posiłków oraz wspólną przestrzeń mieszkalną, stanowiącą miejsce spotkań i wypoczynku.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji zadań w obszarze objętym kontrolą, nie wydaje się zaleceń.

Zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) od wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Joanna Jabłonka-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a

GLÓWNY SPECJALISTA
Izabela Chławańska

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Witold Gzicki

GLÓWNY SPECJALISTA
Agnieszka Pastuła